

Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştığı Toplumsal Sorunlar ve Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşleri

Ali Rıza ERDEM*

Özet

İlköğretim kurumları yönetmeliğine göre ilköğretim okullarının 1-5 inci sınıflarında sınıf öğretmenliği esastır. Sınıf öğretmenleri ilköğretim okullarının 1.2.3.4.5. sınıflarında öğrencileri sınıf esasına göre eğitim-öğretim yaptırmaktadır. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin toplumsal sorunlar ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşlerini ortaya koymaktır. Denizli merkezinde resmi ve özel ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinden 301'i "oranlı küme örnekleme" yoluyla seçilerek örnekleme alınmıştır. Araştırmada veriler geliştirilen likert tipli anket yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma konusundaki görüşleri "tamamen katılıyorum", verilen toplumsal sorunlarla karşılaşma konusundaki görüşleri "çoğunlukla", verilen toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri "çok" şeklindedir.

Anahtar Sözcükler: Sınıf öğretmeni, toplumsal sorunlar, performans, görüş

Opinions of Primary School Teachers on Social Problems and Their Effects on Performance

Abstract

According to the directory of primary education institutions, primary school teaching between the 1st year and the 5th year is the substantial process. For this reason, primary school teachers train and teach their 1st 2nd 3rd 4th and 5th year students by considering this directory. The aim of this study is to put forward social problems of primary school teachers and effects of these problems on their performance. Of the primary school teachers who work at private and state are schools within Denizli city center, 301 teachers were chosen through "proportional group sampling" method. Besides, data of the study was piled up by the likert type public survey. Findings clearly refer that "I completely agree" concerning the mentioned social problems. On the other hand, opinions of primary school teachers concerning the meeting frequency with these problems are in form of "mostly". Besides, their opinions about these problems on their performance are in form of "considerable".

Key Words: Primary teacher, social matters, performances, opinion

Giriş

Öğretmenlik mesleği, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenlik, devletin eğitim ve öğretim etkinliklerini yürüten ve eğitim ve öğretim kurumlarının yönetim görevlerini üstlenen özel bir uzmanlık mesleğidir. Öğretmenlik bıkmadan,

usanmadan büyük bir özveri içerisinde sabırla yapılması gereken bir meslektir. Öğretmenlerin temel görevi ulusal ve evrensel değerleri benimseyen ve sorunlara çözüm üreten, millî eğitimin ve alanı ile ilgili ders programlarının amaçlarını davranışa dönüştüren, öğrenmeyi öğrenen bireyleri, her bireyin gereksinimlerini de dikkate alarak yetiştirmektir. Öğretmenler,

* Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Denizli. e-posta: arerdem@pau.edu.tr

öğrenmeye rehberlik eder (METK, mad. 43; Aydın, 2007; MEB, 2007). Öğretmenler görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak yerine getirmekle yükümlüdürler.

İlköğretim kurumları yönetmeliğine göre ilköğretim okullarının 1-5 inci sınıflarında sınıf öğretmenliği esastır. Sınıf öğretmenleri ilköğretim okullarının 1.2.3.4.5. sınıflarında öğrencileri sınıf esasına göre eğitim-öğretim yaptırmaktadır. Sınıf öğretmenleri branş öğretmenlerine göre eğitim-öğretim verdiği sınıfın öğrencileriyle daha çok zaman geçirmektedir. Ayrıca sınıf öğretmenleri okuttuğu sınıfı 1. sınıftan alarak 5. sınıfa kadar okutabilmektedir. Bu aynı zamanda sınıf öğretmenin öğrencinin kişiliğinin oluşumuna etki yapması açısından da önemlidir. 2008-2009 öğretim yılında ilköğretimde 422.264 'ü resmi, 23.188'i özel olmak üzere toplam 445.452 öğretmen görev yapmıştır. İlköğretimde görev yapan öğretmenlerin yarısını "sınıf öğretmenleri" oluşturmaktadır (MEB, 2008).

Diğer öğretmenlik alanlarında olduğu gibi sınıf öğretmenliği alanında görev yapan öğretmenlerin de "toplumsal" sorunları vardır. *Bu sorunlar temelde diğer öğretmenlik alanlarından çok farklı değildir.* Bu sorunların başlıcaları öğretmenlik mesleğinin toplum içindeki saygınlığı, siyasi iradenin öğretmen sorunlarına duyarsız kalması, öğretmene yönelik politikaların tutarsızlığı, öğretmen üzerindeki veli ve toplum baskısı, öğretmenin katkı ve çabalarının veli ve toplum tarafından yeterince desteklenmemesi, takdir edilmemesi gibi sorunlardır. (Tekişik, 1986; Gündüz, 2000; Okçabol, 2004; Eğitim-Bir Sen, 2004; Celep, 2004; Gedikoğlu, 2005; Çelikten & Şanal & Yeni, 2005; Yılmaz, 2005; Sağlam & Sağlam, 2005; Özbek & Kahyaoğlu & Özgen, 2007; Akyüz, 2008; NTV-MSNBC, 03. 12. 2008; Aydın, 2009; Semerci & Demiralp & Koç & Kerimgil, 2009; Yazıcı, 2009). Sınıf öğretmenlerinin kendilerine verilen görevleri yerine getirirken neleri toplumsal sorun olarak gördüklerinin ve bu toplumsal sorunların performansına etkileme derecesinin bilinmesi, performansına en çok etki eden toplumsal sorunların öncelikle çözülmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin toplumsal sorunlar ve bu toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşlerini ortaya koymaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Sınıf öğretmenlerinin verilen a)toplumsal sorunlara katılma b) toplumsal sorunlarla karşılaşma c) toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri nedir?
2. Sınıf öğretmenlerinin verilen a)toplumsal sorunlara katılma b) toplumsal sorunlarla karşılaşma c) toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri 1) cinsiyetine 2) görev yapılan okulun türüne 3) yaşına 4) eğitim durumuna 5) öğretmenliği seçme nedenine 6) öğretmenliği yapmaktan memnuniyete 7) seçme şansı olsa öğretmenlik mesleğini yine seçmeye 8) hizmet içi eğitim kurslarına katılmasına 9) hizmet içi eğitim kurslarına katılma şekline 10) bilimsel /mesleki kongre, toplantı ve konferanslara katılmasına 11) eğitim sendikasına üyeliğine 12) herhangi bir dernek üyeliğine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Bu araştırma "sınıf öğretmenlerinin toplumsal sorunlar ve bu toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri" ni ortaya koymaya yönelik "betimsel" bir çalışmadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Denizli ili belediye sınırları içerisinde resmi ve özel ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Evrende 1332 si resmi, 102 si özel ilköğretim okullarında olmak üzere toplam 1434 sınıf öğretmeni bulunmaktadır. Evrendekilerin tamamına erişmek mümkün olmadığından evreni temsil eden örneklem seçilerek veriler bu örneklemeden toplanmıştır. Evrenden seçilen örneklem 0.5 manidarlık düzeyi esas alınarak seçilmiştir. Resmi ve özel ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinden 301'i oranlı küme örnekleme yöntemiyle yoluyla seçilerek örnekleme alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler geliştirilen likert tipli anket yoluyla toplanmıştır. Ankette 16 madde vardır. Kişisel bilgiler açık uçlu sorularla elde edilmiştir. Anket genel bilgiler hariç 3 bölümden oluşmaktadır. Bunlar verilen a) toplumsal sorunlara katılma b) toplumsal sorunlarla karşılaşma c) toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleridir. Her bölümün cevap seçenekleri birbirinden farklıdır. Verilen toplumsal sorunlara katılma bölümündeki cevap seçenekleri (1) Hiç katılmıyorum (2) Katılmama eğilimindeyim (3) Katılma eğilimindeyim (4) Tamamen katılıyorum şeklindedir. Verilen toplumsal sorunlarla karşılaşma bölümündeki cevap seçenekleri (1) Hiçbir zaman (2) Ara sıra (3) Çoğunlukla (4) Her zaman şeklindedir. Verilen toplumsal sorunların performansına etkisi bölümündeki cevap seçenekleri (1) Hiç (2) Az (3) Çok şeklindedir.

Anket oluşturulurken kapsam geçerliliği için uzman görüşünden yararlanılmıştır. Ayrıca pilot uygulama yapılarak anket sorularının anlaşılabilirliği istatistikî olarak gözden geçirilmiştir. Örneklem grubuna uygulanan anketin güvenilirliği Cronbach Alpha ve Guttman Split-half teknikleriyle denenmiş ve Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,97'dir.

Verilerin Çözülmesi

Ölçeği uygulanması sonucunda elde edilen verileri çözümlemek için "betimsel istatistik" teknikleri (frekans, yüzde, aritmetik ortalama, t testi, varyans analizi) kullanılmıştır. Süreksiz olan ölçekteki cevap seçenekleri, istatistiksel işlemlerle elde edilen sonuçların yorumlanabilmesi için geliştirilen bir ölçekle "sürekli" hale getirilmiştir. Yeni ölçek, verilen seçenekler arasındaki aralık sayısı, cevap seçenek sayısına bölünerek bulunmuştur. Verilen toplumsal sorunlara katılma bölümündeki 3 aralık 4 seçeneğe bölünmüş

(3: 4 = 0.75); bulunan sayı seçenekleri temsil eden en alt sayıdan itibaren ilave edilerek: 1.00 – 1.75 "hiç katılmıyorum", 1.76 – 2.50 "katılmama eğilimindeyim", 2.51 – 3.25 "katılma eğilimindeyim", 3.26 – 4.00 "tamamen katılıyorum" şeklinde yorumlanmıştır. Verilen toplumsal sorunlarla karşılaşma bölümündeki 3 aralık 4 seçeneğe bölünmüş (3: 4 = 0.75); bulunan sayı seçenekleri temsil eden en alt sayıdan itibaren ilave edilerek: 1.00 – 1.75 "hiçbir zaman", 1.76 – 2.50 "ara sıra", 2.51 – 3.25 "çoğunlukla", 3.26 – 4.00 "her zaman" şeklinde yorumlanmıştır. Verilen toplumsal sorunların performansına etkisi bölümündeki 2 aralık 3 seçeneğe bölünmüş (2: 3 = 0.66); bulunan sayı seçenekleri temsil eden en alt sayıdan itibaren ilave edilerek: 1.00 – 1.66 "hiç", 1.67 – 2.33 "az", 2.34 – 3.00 "çok" şeklinde yorumlanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bulguları araştırmaya katılanlara ilişkin bilgiler ve araştırmada ele alınan alt problemlere göre düzenlenmiştir. Araştırmaya katılanlara ilişkin bulgular tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 91.4'ü devlet ilköğretim okullarında görev yapmakta, % 46.5'i 36-45 yaşları arasında, % 36,9'u eğitim fakültesi mezunu, % 62.5'i öğretmenliği idealindeki meslek olduğu için seçmiş, % 91.7'si öğretmenlik mesleğini yapmaktan memnun, % 77.4'ü şu anda seçme şansı olsa yine öğretmenlik mesleğini seçme eğiliminde, % 89.0'u hizmet içi eğitim kurslarına katılmış, % 65.8'i hizmet içi eğitim kurslarına kendi isteğiyle katılmış, % 52.5'i bilimsel / mesleki kongre, toplantı ve konferansları kendi kişisel gayreti ile takip etmekte, % 55.1'i bir eğitim sendikasına üye ve % 58.5'i herhangi bir derneğe üye değildir. Araştırmada ele alınan alt problemlere ilişkin bulgular tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılanlara ilişkin bulgular

Cinsiyet	f	%	Görev yapılan okul türü	f	%
Kadın	148	48.8	Devlet ilköğretim okulu	275	91.4
Erkek	153	50.2	Özel ilköğretim okulu	26	8.6
Toplam	301	100	Toplam	301	100

Yaş	f	%	Eğitim durumu	f	%
25-35	70	23.3	Öğretmen lisesi	3	1.0
36-45	140	46.5	Eğitim Enstitüsü	66	21.9
46-55	89	29.6	Eğitim Yüksekokulu	77	25.6
56+	2	0.6	Eğitim Fakültesi	111	36.9
Toplam	301	100	Eğitim Sertifikası	2	0.7
			Açıköğretim Fakültesi İlköğretim Lisans Tamamlama	26	8.6
			Fen -Edebiyat Fakültesi	5	1.7
			Mühendislik Fakültesi	3	1.0
			Veterinerlik Fakültesi	1	0.3
			İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	3	1.0
			Cevapsız	4	1.3
			Toplam	301	100

Öğretmenliği seçme nedeni	f	%	Öğretmenlik mesleğini yapmaktan memnuniyet	f	%
İdealimdeki meslek olduğu için	188	62.5	Memnunum	276	91.7
İstemeyerek seçtim	30	10.0	Memnun değilim	25	8.3
Bir meslek sahibi olmak için seçtim	69	22.9	Toplam	301	100
Toplumdaki statüsü için seçtim	9	3.0			
Cevapsız	5	1.7			
Toplam	301	100			

Şu anda seçme şansım olsa	f	%	Hizmet içi eğitim kursuna katılma	f	%
Yine öğretmenlik mesleğini seçerdim	233	77.4	Evet	268	89.0
Başka meslek seçerdim	66	21.9	Hayır	31	10.3
Cevapsız	2	0.7	Cevapsız	2	0.7
Toplam	301	100	Toplam	301	100

Hizmet içi eğitim kurslarına	f	%	Bilimsel / mesleki kongre, toplantı ve konferanslara katılma	f	%
Kendi isteğimle katıldım	198	65.8	İlgimi çekmiyor	29	9.6
Yönetimin istemesiyle katıldım	69	22.9	Haberim olmuyor	71	23.6
Cevapsız	34	11.3	Yönetim izin vermiyor	1	0.3
Toplam	301	100	Kendi kişisel gayretim ile takip ediyorum	158	52.5
			Zamanım, fırsatım olmuyor	11	3.7
			İlgimi çekerse katılıyorum	7	2.3
			Zamanı uymuyor	2	0.7
			Yönetim bilgilendirmiyor	1	0.3
			Bazen katılıyorum	3	1.0
			Cevapsız	18	6.0
			Toplam	301	100

Eğitim sendikası üyeliği	f	%	Herhangi bir dernek üyeliği	f	%
Evet	166	55.1	Evet	72	23.9
Hayır	98	32.6	Hayır	176	58.5
Üye olmayı düşünüyorum	8	2.6	Üye olmayı düşünüyorum	23	7.6
Üye olmayı düşünmüyorum	23	7.6	Üye olmayı düşünmüyorum	15	5.0
Cevapsız	6	2.0	Cevapsız	15	5.0
Toplam	301	100	Toplam	301	100

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Birinci alt probleme ilişkin bulgular, sınıf öğretmenlerinin verilen a) toplumsal sorunlara katılma b) toplumsal sorunlarla karşılaşma c) toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri alt başlıkları altında ele alınmıştır.

a) Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma konusundaki görüşleri

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara

katılma konusundaki görüşleri "tamamen katılıyorum" şeklindedir. Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma konusundaki görüşleri %52.8'i "tamamen katılıyorum", %33.9'u "katılma eğilimindeyim", % 11.6'sı "katılmama eğilimindeyim", % 1.6'sı "hiç katılmıyorum" şeklindedir. (Tablo 2)

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma konusundaki görüşleri tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Verilen Toplumsal Sorunlara Katılma Konusundaki Görüşlerine İlişkin Puanlarının Frekans Değerleri

Toplumsal sorunlara katılma	Frekans	%	Düzye
3.26 – 4.00	159	52.8	Tamamen katılıyorum
2.51 – 3.25	102	33.9	Katılma eğilimindeyim
1.76 – 2.50	35	11.6	Katılmama eğilimindeyim
1.00 – 1.75	5	1.6	Hiç katılmıyorum
TOPLAM	301	100	

Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin Verilen Toplumsal Sorunlara Katılma Konusundaki Görüşleri

Sıra no	Soru no	Anket Sorusu	Ortalama	Anlamı
1	2	Siyasi iradenin öğretmen sorunlarına duyarsız kalması	3.67	Tamamen katılıyorum
2	3	Öğretmen sorunları konusunda toplumda duyarsızlığın olması	3.57	
3	1	Öğretmenlik mesleğinin toplum içindeki saygınlığının düşmesi	3.54	
4	8	Öğretmenlere yönelik politikaların tutarlı olmaması	3.52	
5	5	Öğrenci velilerinin öğretmen ayrımı yapması	3.39	
6	11	Öğrenci velilerinin öğretmenden beklentisinin yüksek olması	3.36	
7	13	Toplumun öğretmenden beklentisinin yüksek olması	3.35	
8	4	Öğretmen üzerinde toplumsal baskıların olması	3.33	
9	15	Toplumun öğretmenin topluma katkısını yeterince takdir etmemesi	3.32	
10	16	Toplumun öğretmene mesleğini yapmada yeterince yardım etmemesi	3.29	
11	14	Toplumun öğretmenlik mesleğine yeterince saygı duymaması	3.28	
12	6	Öğrenci velilerinin öğretmenin çabasını yeterince takdir etmemesi	3.15	Katılma eğilimindeyim
13	9	Öğrenci velilerinin öğretmene mesleğini yapmada yeterince yardım etmemesi	3.12	
14	7	Öğrenci velilerinin öğretmen üzerinde baskı kurmaya çalışması	3.05	
15	10	Öğrenci velilerinin öğretmenlik mesleğine yeterince saygı duymaması	3.01	
16	12	Öğrenci velilerinin öğretmene karşı bir güvensizlik duyması	2.69	

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma konusundaki görüşlerinin aritmetik ortalamasına göre toplumsal sorunların ilk üçü sırasıyla "Siyasi iradenin öğretmen sorunlarına duyarsız kalması", "Öğretmen sorunları konusunda toplumda duyarsızlığın olması" ve "Öğretmenlik mesleğinin toplum içindeki saygınlığının düşmesi" dir.

b) Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlarla karşılaşma konusundaki görüşleri

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlarla karşılaşma konusundaki görüşleri "çoğunlukla" şeklindedir. Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlarla karşılaşma konusundaki görüşleri % 34.6'sı "her zaman", % 35.9'u "çoğunlukla", % 22.9'u "ara sıra", % 6.6'sı "hiçbir zaman" şeklindedir. (Tablo 4)

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlarla karşılaşma konusundaki görüşleri tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 4. Sınıf Öğretmenlerinin Verilen Toplumsal Sorunlarla Karşılaşma Konusundaki Görüşlerine İlişkin Puanlarının Frekans Değerleri

Toplumsal sorunlarla karşılaşma	Frekans	%	Düzye
3.26 – 4.00	104	34.6	Her zaman
2.51 – 3.25	108	35.9	Çoğunlukla
1.76 – 2.50	69	22.9	Ara sıra
1.00 – 1.75	20	6.6	Hiçbir zaman
TOPLAM	301	100	

Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin Verilen Toplumsal Sorunlarla Karşılaşma Konusundaki Görüşleri

Sıra no	Soru no	Anket Sorusu	Ortalama	Anlamı	
1	2	Siyasi iradenin öğretmen sorunlarına duyarsız kalması	3.31	Her zaman	
2	3	Öğretmen sorunları konusunda toplumda duyarsızlığın olması	3.21	Çoğunlukla	
3	8	Öğretmenlere yönelik politikaların tutarlı olmaması	3.16		
4	1	Öğretmenlik mesleğinin toplum içindeki saygınlığının düşmesi	3.09		
5	13	Toplumun öğretmenlerden beklentisinin yüksek olması	3.03		
6	4	Öğretmen üzerinde toplumsal baskıların olması	3.02		
7	11	Öğrenci velilerinin öğretmenlerden beklentisinin yüksek olması	3.01		
8	5	Öğrenci velilerinin öğretmen ayrımı yapması	3.00		
9	15	Toplumun öğretmenin topluma katkısını yeterince takdir etmemesi	2.99		
10	16	Toplumun öğretmene mesleğini yapmada yeterince yardım etmemesi	2.98		
11	14	Toplumun öğretmenlik mesleğine yeterince saygı duymaması	2.96		
12	6	Öğrenci velilerinin öğretmenin çabasını yeterince takdir etmemesi	2.83		
13	9	Öğrenci velilerinin öğretmene mesleğini yapmada yeterince yardım etmemesi	2.81		
14	10	Öğrenci velilerinin öğretmenlik mesleğine yeterince saygı duymaması	2.72		
15	7	Öğrenci velilerinin öğretmen üzerinde baskı kurmaya çalışması	2.71		
16	12	Öğrenci velilerinin öğretmene karşı bir güvensizlik duyması	2.46		Ara sıra

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlarla karşılaşma konusundaki görüşlerinin aritmetik ortalamasına göre karşılaşılan toplumsal sorunlardan ilk üçü sırasıyla "Siyasi iradenin öğretmen sorunlarına

duyarsız kalması", "Öğretmen sorunları konusunda toplumda duyarsızlığın olması" ve "Öğretmenlere yönelik politikaların tutarlı olmaması" dir.

c) Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri "çok" şeklindedir. Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunların

performansına etkisi konusundaki görüşleri % 54.5'i "çok", %31.2'si "az", % 14.3'ü "hiç" şeklindedir. (Tablo 6)

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin Verilen Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşlerine İlişkin Puanlarının Frekans Değerleri

Toplumsal sorunların performansına etkisi	Frekans	%	Düzye
2.34 – 3.00	164	54.5	Çok
1.67 – 2.33	94	31.2	Az
1.00 – 1.66	43	14.3	Hiç
TOPLAM	301	100	

Tablo 7. Sınıf Öğretmenlerinin Verilen Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşleri

Sıra no	Soru no	Anket Sorusu	Ortalama	Anlamı
1	2	Siyasi iradenin öğretmen sorunlarına duyarsız kalması	2.45	Çok
2	3	Öğretmen sorunları konusunda toplumda duyarsızlığın olması	2.40	
3	8	Öğretmenlere yönelik politikaların tutarlı olmaması	2.37	
4	1	Öğretmenlik mesleğinin toplum içindeki saygınlığının düşmesi	2.33	Az
5	15	Toplumun öğretmenin topluma katkısını yeterince takdir etmemesi	2.29	
6	4	Öğretmen üzerinde toplumsal baskıların olması	2.28	
7	11	Öğrenci velilerinin öğretmenden beklentisinin yüksek olması	2.27	
8	5	Öğrenci velilerinin öğretmen ayırımı yapması	2.26	
9	16	Toplumun öğretmene mesleğini yapmada yeterince yardım etmemesi	2.25	
10	14	Toplumun öğretmenlik mesleğine yeterince saygı duymaması	2.24	
11	13	Toplumun öğretmenden beklentisinin yüksek olması	2.23	
12	6	Öğrenci velilerinin öğretmenin çabasını yeterince takdir etmemesi	2.21	
13	9	Öğrenci velilerinin öğretmene mesleğini yapmada yeterince yardım etmemesi	2.20	
14	7	Öğrenci velilerinin öğretmen üzerinde baskı kurmaya çalışması	2.17	
15	10	Öğrenci velilerinin öğretmenlik mesleğine yeterince saygı duymaması	2.16	
16	12	Öğrenci velilerinin öğretmene karşı bir güvensizlik duyması	2.02	

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşlerinin aritmetik ortalamasına göre performanslarını en çok etkileyen toplumsal sorunların ilk üçü sırasıyla "Siyasi iradenin öğretmen sorunlarına duyarsız kalması", "Öğretmen sorunları konusunda toplumda duyarsızlığın olması" ve "Öğretmenlere yönelik politikaların tutarlı olmaması" dır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

İkinci alt probleme ilişkin bulgular sınıf öğretmenlerinin verilen a)toplumsal sorunlara katılma b) toplumsal sorunlarla karşılaşma c) toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri 1) cinsiyetine 2) görev yapılan okulun türüne 3) yaşına 4) eğitim durumuna 5) öğretmenliği seçme nedenine 6) öğretmenliği yapmaktan memnuniyete

7) seçme şansı olsa öğretmenlik mesleğini yine seçmeye 8) hizmet içi eğitim kurslarına katılmasına 9) hizmet içi eğitim kurslarına katılma şekline 10) bilimsel /mesleki kongre, toplantı ve konferanslara katılmasına 11) eğitim sendikasına üyeliğine 12) herhangi bir dernek üyeliğine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir alt başlıkları altında ele alınmıştır.

1-Cinsiyete göre

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma, toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. (Tablo 8)

2-Görev yapılan okul türüne göre

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma, toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri görev yapılan okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. (Tablo 9)

3-Yaşına göre

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma, toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri yaşına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. (Tablo 10)

4-Eğitim durumuna göre

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma, toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. (Tablo 11)

5-Öğretmenliği seçme nedenine göre

Sınıf öğretmenlerinin verilen, toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri öğretmenliği seçme nedenine göre anlamlı bir farklılık göstermemekte fakat toplumsal sorunlara katılma konusundaki görüşleri ise farklılık göstermektedir. (Tablo 12 ve 13)

Tablo 8. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Verilen Toplumsal Sorunlara Katılma, Toplumsal Sorunlarla Karşılaşma ve Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşlerinin Farklılığı

Boyutlar	Cinsiyet	N	X	Ss	t	p
Toplumsal sorunlara katılma	Kadın	148	3.29	.6530	.088	.930
	Erkek	153	3.29	.6228		
Toplumsal sorunlarla karşılaşma	Kadın	148	2.88	.7586	-1.75	.081
	Erkek	153	3.03	.7553		
Toplumsal sorunların performansına etkisi	Kadın	148	2.35	.6609	-1.23	.219
	Erkek	153	2.45	.6339		

p < .05

Tablo 9. Sınıf Öğretmenlerinin Görev Yapılan Okul Türüne Göre Verilen Toplumsal Sorunlara Katılma, Toplumsal Sorunlarla Karşılaşma ve Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşlerinin Farklılığı

Boyutlar	Görev yapılan okul	N	X	Ss	t	p
Toplumsal sorunlara katılma	Devlet ilköğretim okulu	275	3.30	.6308	.815	.416
	Özel ilköğretim okulu	26	3.19	.7026		
Toplumsal sorunlarla karşılaşma	Devlet ilköğretim okulu	275	2.97	.7720	1.07	.281
	Özel ilköğretim okulu	26	2.81	.3041		
Toplumsal sorunların performansına etkisi	Devlet ilköğretim okulu	275	2.40	.6689	-.340	.734
	Özel ilköğretim okulu	26	2.44	.3630		

p < .05

Tablo 10. Sınıf Öğretmenlerinin Yaşına Göre Verilen Toplumsal Sorunlara Katılma, Toplumsal Sorunlarla Karşılaşma ve Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşlerinin Farklılığı (Varyans Analizi)

Boyutlar	Varyans Kaynağı	Sd	KT	KO	F	p
Toplumsal sorunlara katılma	Gruplar arası	3	1.233	.411	1.014	.387
	Gruplar içi	297	120.423	.405		
	Toplam	300	121.656			
Toplumsal sorunlarla karşılaşma	Gruplar arası	3	2.575	.858	1.558	.200
	Gruplar içi	297	163.693	.551		
	Toplam	300	166.269			
Toplumsal sorunların performansına etkisi	Gruplar arası	3	2.631	.877	2.112	.099
	Gruplar içi	297	123.319	.415		
	Toplam	300	125.950			

p < .05

Tablo 11. Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Durumuna Göre Verilen Toplumsal Sorunlara Katılma, Toplumsal Sorunlarla Karşılaşma ve Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşlerinin Farklılığı (Varyans Analizi)

Boyutlar	Varyans Kaynağı	Sd	KT	KO	F	p
Toplumsal sorunlara katılma	Gruplar arası	9	5.717	.635	1.588	.118
	Gruplar içi	287	114.808	.400		
	Toplam	296	120.524			
Toplumsal sorunlarla karşılaşma	Gruplar arası	9	5.313	.590	1.072	.383
	Gruplar içi	287	158.068	.551		
	Toplam	296	163.381			
Toplumsal sorunların performansına etkisi	Gruplar arası	9	4.126	.458	1.094	.367
	Gruplar içi	287	120.211	.419		
	Toplam	296	124.337			

p < .05

Tablo 12. Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmenliği Seçme Nedenine Göre Verilen Toplumsal Sorunlara Katılma, Toplumsal Sorunlarla Karşılaşma ve Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşlerinin Farklılığı (Varyans Analizi)

Boyutlar	Varyans Kaynağı	Sd	KT	KO	F	P
Toplumsal sorunlara katılma	Gruplar arası	3	3.479	1.160	2.901	.035*
	Gruplar içi	292	116.729	.400		
	Toplam	295	120.209			
Toplumsal sorunlarla karşılaşma	Gruplar arası	3	2.276	.759	1.360	.255
	Gruplar içi	292	162.865	.558		
	Toplam	295	165.141			
Toplumsal sorunların performansına etkisi	Gruplar arası	3	.916	.305	.719	.541
	Gruplar içi	292	124.006	.425		
	Toplam	295	124.922			

*p < .05

Tablo 13. Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmenliği Seçme Nedenine Göre Verilen Toplumsal Sorunlara Katılma Konusundaki Görüşleri

Öğretmenliği seçme nedeni	N	X	Ss
İdealimdeki meslek olduğu için	188	3.26	.6414
İstemeyerek seçtim	30	3.61	.5233
Bir meslek sahibi olmak için seçtim	69	3.23	.6441
Toplumdaki statüsü için seçtim	9	3.29	.6737

Tablo 13’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin öğretmenliği seçme nedenine göre verilen toplumsal sorunlara katılma konusundaki görüşleri 3.23 – 3.61 arasında bir dağılım göstermektedir. p değeri 0.05 ‘ten küçük olduğu için ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Sınıf öğretmenlerinden öğretmenliği seçme nedenine göre verilen toplumsal sorunlara katılma konusunda en çok duyarlı grup öğretmenliği istemeyerek seçenler, en az duyarlı grup öğretmenliği bir meslek sahibi olmak için seçenlerdir.

6- Öğretmenliği yapmaktan memnuniyete göre

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri öğretmenliği yapmaktan memnuniyete göre anlamlı bir farklılık göstermemekte fakat toplumsal sorunlara

katılma ve toplumsal sorunlarla karşılaşma konusundaki görüşleri ise anlamlı bir farklılık göstermektedir. (Tablo 14)

Tablo 14 ‘e göre sınıf öğretmenlerinden öğretmenlik yapmaktan memnun olmayanlar verilen toplumsal sorunlara daha çok katılmakta ve toplumsal sorunlarla daha çok karşılaşmaktadır.

7- Seçme şansı olsa öğretmenlik mesleğini yine seçmeye göre

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunların performansına etkisi toplumsal konusundaki görüşleri seçme şansı olsa öğretmenlik mesleğini yine seçmeye göre anlamlı bir farklılık göstermemekte; fakat sorunlara katılma ve toplumsal sorunlarla karşılaşma konusundaki görüşleri ise anlamlı bir farklılık göstermektedir. (Tablo 15)

Tablo 14. Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmenliği Yapmaktan Memnuniyete Göre Verilen Toplumsal Sorunlara Katılma, Toplumsal Sorunlarla Karşılaşma Ve Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşlerinin Farklılığı

Boyutlar	Öğretmenlik yapmaktan memnuniyet	N	X	Ss	t	P
Toplumsal sorunlara katılma	Memnunum	276	3.26	.6457	-2.486	.013*
	Memnun değilim	25	3.29	.43.34		
Toplumsal sorunlarla karşılaşma	Memnunum	276	2.92	.7438	-3.017	.003*
	Memnun değilim	25	3.38	.6195		
Toplumsal sorunların performansına etkisi	Memnunum	276	2.38	.6475	-1.917	.056
	Memnun değilim	25	2.64	.6165		

*p <.05

Tablo 15. Sınıf Öğretmenlerinin Seçme Şansı Olsa Öğretmenlik Mesleğini Yine Seçmeye Göre Verilen Toplumsal Sorunlara Katılma, Toplumsal Sorunlarla Karşılaşma ve Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşlerinin Farklılığı

Boyutlar	Seçme şansı olsa yine öğretmenlik mesleğini seçme	N	X	Ss	t	P
Toplumsal sorunlara katılma	Yine öğretmenlik mesleğini seçerdim	233	3.24	.6608	-2.601	.010*
	Başka meslek seçerdim	66	3.47	.5190		
Toplumsal sorunlarla karşılaşma	Yine öğretmenlik mesleğini seçerdim	233	2.90	.7439	-2.504	.013*
	Başka meslek seçerdim	66	3.16	.7224		
Toplumsal sorunların performansına etkisi	Yine öğretmenlik mesleğini seçerdim	233	2.37	.6418	-1.612	.108
	Başka meslek seçerdim	66	2.52	.6490		

*p <.05

Tablo 15 'e göre sınıf öğretmenlerinden seçme şansım olsa başka meslek seçerdim diyenler verilen toplumsal sorunlara daha çok katılmakta ve toplumsal sorunlarla daha çok karşılaşmaktadır.

8-Hizmet içi eğitim kurslarına katılmaya göre

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma, toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri hizmet içi eğitim kurslarına katılmaya göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. (Tablo 16)

9- Hizmet içi eğitim kurslarına katılma şekline göre

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma, toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri hizmet içi eğitim kurslarına katılma şekline

göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. (Tablo 17)

10- Bilimsel /mesleki kongre, toplantı ve konferanslara katılmasına göre

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma, toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri bilimsel /mesleki kongre, toplantı ve konferanslara katılmasına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. (Tablo 18)

10- Bilimsel /mesleki kongre, toplantı ve konferanslara katılmasına göre

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma, toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri bilimsel /mesleki kongre, toplantı ve konferanslara katılmasına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. (Tablo 19)

Tablo 16. Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Kurslarına Katılmaya Göre Verilen Toplumsal Sorunlara Katılma, Toplumsal Sorunlarla Karşılaşma ve Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşlerinin Farklılığı

Boyutlar	Hizmet içi eğitim kurslarına katılma	N	X	Ss	t	P
Toplumsal sorunlara katılma	Evet	268	3.28	.6209	-.152	.879
	Hayır	31	3.30	.7697		
Toplumsal sorunlarla karşılaşma	Evet	268	2.96	.7346	.169	.866
	Hayır	31	2.93	.8382		
Toplumsal sorunların performansına etkisi	Evet	268	2.39	.6460	-.839	.402
	Hayır	31	2.49	.6731		

p < .05

Tablo 17. Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Kurslarına Katılma Şekline Göre Verilen Toplumsal Sorunlara Katılma, Toplumsal Sorunlarla Karşılaşma ve Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşlerinin Farklılığı

Boyutlar	Hizmet içi eğitim kurslarına katılma şekli	N	X	Ss	t	P
Toplumsal sorunlara katılma	Kendi isteğimle katıldım	198	3.29	.6293	.478	.633
	Yönetimini istemesiyle katıldım	69	3.25	.6085		
Toplumsal sorunlarla karşılaşma	Kendi isteğimle katıldım	198	2.95	.7384	-.482	.630
	Yönetimini istemesiyle katıldım	69	3.00	.7419		
Toplumsal sorunların performansına etkisi	Kendi isteğimle katıldım	198	2.35	.6540	-1.689	.092
	Yönetimini istemesiyle katıldım	69	2.50	.6169		

p < .05

Tablo 18. Sınıf Öğretmenlerinin Bilimsel /Mesleki Kongre, Toplantı Ve Konferanslara Katılmasına Göre Verilen Toplumsal Sorunlara Katılma, Toplumsal Sorunlarla Karşılaşma ve Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşlerinin Farklılığı (Varyans Analizi)

Boyutlar	Varyans Kaynağı	Sd	KT	KO	F	P
Toplumsal sorunlara katılma	Gruplar arası	8	1.849	.231	.597	.780
	Gruplar içi	274	106.041	.387		
	Toplam	282	107.890			
Toplumsal sorunlarla karşılaşma	Gruplar arası	8	2.622	.328	.593	.793
	Gruplar içi	274	151.381	.552		
	Toplam	282	154.004			
Toplumsal sorunların performansına etkisi	Gruplar arası	8	4.656	.582	1.388	.201
	Gruplar içi	274	114.850	.419		
	Toplam	282	119.506			

p <.05

Tablo 19. Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Sendikası Üyeliğine Göre Verilen Toplumsal Sorunlara Katılma, Toplumsal Sorunlarla Karşılaşma ve Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşlerinin Farklılığı (Varyans Analizi)

Boyutlar	Varyans Kaynağı	Sd	KT	KO	F	P
Toplumsal sorunlara katılma	Gruplar arası	3	2.751	.917	2.294	.078
	Gruplar içi	291	116.342	.400		
	Toplam	294	119.093			
Toplumsal sorunlarla karşılaşma	Gruplar arası	3	5.987	1.996	3.669	.013*
	Gruplar içi	291	158.269	.544		
	Toplam	294	164.256			
Toplumsal sorunların performansına etkisi	Gruplar arası	3	2.164	.721	1.718	.163
	Gruplar içi	291	122.169	.420		
	Toplam	294	124.333			

*p <.05

11- Eğitim sendikasına üyeliğine göre

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri eğitim sendikası üyeliğine göre anlamlı bir

farklılık göstermemekte fakat toplumsal sorunlarla karşılaşma konusundaki görüşleri ise anlamlı bir farklılık göstermektedir. (Tablo 20)

Tablo 20. Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Sendikası Üyeliğine Göre Verilen Toplumsal Sorunlarla Karşılaşma Konusundaki Görüşleri

Eğitim sendikası üyeliği	N	X	Ss
Evet	166	2.97	.2669
Hayır	98	2.83	.0939
Üye olmayı düşünüyorum	8	3.53	.3027
Üye olmayı düşünmüyorum	23	3.24	.1728

Tablo 20'de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin eğitim sendikası üyeliğine göre verilen toplumsal sorunlarla karşılaşma konusundaki görüşleri 2.83 – 3.53 arasında bir dağılım göstermektedir. p değeri 0.05 'ten küçük olduğu için ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Sınıf öğretmenlerinden eğitim

sendikası üyeliğine göre verilen toplumsal sorunlarla karşılaşma konusunda en çok karşılaşan grup eğitim sendikasına üye olmayı düşünenler, en az karşılaşan grup eğitim sendikası üyesi olmayanlardır.

12- Herhangi bir dernek üyeliğine göre

Sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma ve toplumsal sorunlarla karşılaşma konusundaki görüşleri herhangi bir dernek üyeliğine göre anlamlı bir farklılık

göstermemekte fakat toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri ise anlamlı bir farklılık göstermektedir. (Tablo 21 ve 22)

Tablo 21. Sınıf Öğretmenlerinin Herhangi Bir Dernek Üyeliğine Göre Verilen Toplumsal Sorunlara Katılma, Toplumsal Sorunlarla Karşılaşma ve Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşlerinin Farklılığı (Varyans Analizi)

Boyutlar	Varyans Kaynağı	Sd	KT	KO	F	P
Toplumsal sorunlara katılma	Gruplar arası	3	1.752	.584	1.422	.236
	Gruplar içi	282	115.778	.411		
	Toplam	285	117.530			
Toplumsal sorunlarla karşılaşma	Gruplar arası	3	4.190	1.397	2.544	.056
	Gruplar içi	282	134.817	.549		
	Toplam	285	159.007			
Toplumsal sorunların performansına etkisi	Gruplar arası	3	3.872	1.291	3.060	.029*
	Gruplar içi	282	118.945	.422		
	Toplam	285	122.817			

*p <.05

Tablo 22. Sınıf Öğretmenlerinin Herhangi Bir Dernek Üyeliğine Göre Verilen Toplumsal Sorunların Performansına Etkisi Konusundaki Görüşleri

Herhangi bir dernek üyeliği	N	X	Ss
Evet	176	2.40	.1555
Hayır	72	2.35	.0908
Üye olmayı düşünüyorum	23	2.60	.2155
Üye olmayı düşünmüyorum	15	2.81	.1843

Tablo 22’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin herhangi bir dernek üyeliğine göre verilen toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri 2.35 – 2.81 arasında bir dağılım göstermektedir. p değeri 0.05 ‘ten küçük olduğu için ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Sınıf öğretmenlerinden eğitim sendikası üyeliğine göre verilen toplumsal sorunların performansına etkisi konusunda en çok etkilenen grup herhangi bir derneğe üye olmayı düşünmeyenler, en az etkilenen grup herhangi bir dernek üyesi olmayanlardır.

Tartışma

Öğretmenlik mesleği, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Sınıf öğretmenleri ilköğretim okullarının 1.2.3.4.5. sınıflarında öğrencileri sınıf esasına göre eğitim-öğretim yaptırmaktadır. Sınıf öğretmenleri branş öğretmenlerine göre eğitim-öğretim verdiği sınıfın öğrencileriyle daha çok zaman

geçirmektedir. Diğer öğretmenlik alanlarında olduğu gibi sınıf öğretmenliği alanında görev yapan öğretmenlerin de “toplumsal” sorunları vardır. Araştırmanın bulgularına göre sınıf öğretmenlerinin verilen toplumsal sorunlara katılma konusundaki görüşleri “tamamen katılıyorum”, verilen toplumsal sorunlarla karşılaşma konusundaki görüşleri “çoğunlukla”, verilen toplumsal sorunların performansına etkisi konusundaki görüşleri “çok” şeklindedir. Araştırmanın bulgularına göre tartışma noktaları şunlar olabilir.

Öğretmen sorunları ve siyasi irade

İşbaşındaki siyasi irade tarafından öğretmen sorunlarının neler olduğu ve bunların nasıl çözüleceği konusunda zaman zaman –özellikle 24 Kasımlarda- beyanatlar verilmiştir. Fakat gerçek anlamda öğretmenin toplumsal sorunları da dahil olmak üzere “öğretmen sorunları”nın ilgili akademik kurumlarla işbirliği yapılarak bilimsel anlamda araştırılması veya araştırılmasına

ön ayak olunması gerçekleşmemiştir. Zaman zaman TBMM nde “öğretmen sorunları” ile ilgili meclis araştırmaları yapılmıştır. Fakat bazen “öğretmen sorunları”nın araştırılmasına bile gerek duyulmamıştır. 2008 yılında bununla ilgili bir örnek durum olmuştur. TBMM Genel Kurulunda, muhalif milletvekillerinin “öğretmenler ile okulların sorunları”yla ilgili Meclis araştırması önermeleri, kabul edilmemiştir. (NTV-MSNBC 03. 12. 2008). Araştırmanın bulgularında sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin aritmetik ortalamasına göre “Siyasi iradenin öğretmen sorunlarına duyarsız kalması” verilen toplumsal sorunlara katılma, toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusunda ilk sıradadır. Öğretmenin toplumsal sorunları da dâhil olmak üzere “öğretmen sorunları” siyasi irade tarafından ilgili akademik kurumlarla da işbirliği yapılarak bilimsel anlamda ele alınmalı ve sonuçları işe koşulmalıdır.

Öğretmen sorunları ve toplum

Diğer meslek gruplarında olduğu gibi öğretmenler de başta MEB olmak üzere toplumun diğer kurum ve bireylerinin kendi sorunlarının farkında olmasını ve çözümünü konusunda katkı getirmesini beklemektedir. Araştırmanın bulgularında sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin aritmetik ortalamasına göre “Öğretmen sorunları konusunda toplumda duyarsızlığın olması” verilen toplumsal sorunlara katılma, toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusunda ikinci sıradadır. Öğretmen sorunlarının toplumun diğer kurum ve bireyleri tarafından bilinmesi ve çözümünü konusunda duyarlılık oluşturulması için MEB, eğitim sendikaları ve dernekleri işbirliği yapmalıdır.

Öğretmene yönelik politikalar

Öğretmenlik mesleği çok önemli bir kamu mesleği olarak yetiştirilmesinden özlük haklarına, çalışma şartlarının iyileştirilmesinden emekliliğine kadar tutarlı ve ciddi politikalar uygulanmasını gerektirmektedir. Özellikle öğretmene yönelik politikalar yaz-boz tahtası şeklinde olmamalıdır. Belirli bir hedef ve stratejilere göre oluşturulmalı ve sürekli geliştirilmelidir. Araştırmanın bulgularında sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin aritmetik ortalamasına göre “Öğretmenlere yönelik

politikaların tutarlı olmaması” verilen toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusunda üçüncü, verilen toplumsal sorunlara katılma konusunda da dördüncü sıradadır. Başta MEB olmak üzere eğitim sendikaları ve dernekleri öğretmen yönelik politikaların bilimsel ve tutarlı olması konusunda işbirliği içerisinde olmalıdır.

Öğretmenlik mesleğinin saygınlığı

Öğretmenin saygınlığı öğretmenin bilgisi, kişiliği, ahlakı, yaşantısı, okul ortamında ve dışındaki tutum ve davranışlar ile mesleğinin gerektirdiği görevleri hakkıyla ve sorumluluk duygusuyla yerine getirmesi sonucunda gerek öğrencileri, gerek veliler, gerekse toplum ve yöneticiler gözünde güvenilir, başarılı, etkili, örnek alınacak bir meslek mensubu olarak değerlendirilmesidir. Öğretmenlik mesleğinin saygınlığı ile öğretmenin saygınlığı ile sıkı sıkıya bağlıdır. Öğretmenin saygınlık düzeyi yükselirken öğretmenlik mesleği de saygınlık kazanır. Öğretmenin saygınlığı başarısının temeli olduğu gibi, öğretmenin başarısı, olumlu tutum ve davranışları da saygınlığını, mesleğin itibarını artırır. Öğretmenlik toplumu yeniden yaratma işleviyle saygınlığını sürdürürken, yetki ve maddi karşılıklar bakımından yetersiz olmasıyla da saygıya dönük değer yitimiyle de karşı karşıyadır (Tekişik, 1986; Gündüz, 2000; Okçabol, 2004; Celep, 2004; Çelikten & Şanal & Yeni, 2005; Sağlam & Sağlam, 2005; Özbek & Kahyaoğlu & Özgen, 2007; Akyüz, 2008; Aydın, 2009; Semerci & Demiralp & Koç & Kerimgil, 2009; Yazıcı, 2009). Eğitim Bir Sen’in (2004) yaptığı “Öğretmen Sorunları Araştırması”na göre öğretmenlerin % 89 u “öğretmenlere toplumunu yeterince değer vermediği”, % 91 i “MEB’in öğretmenlere gereken değeri vermediği”, % 87 si “ Kitle iletişim araçlarının öğretmenlik mesleğine gereken değeri vermediği” görüşündedir. Araştırmanın bulgularında sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin aritmetik ortalamasına göre “Öğretmenlik mesleğinin toplum içindeki saygınlığının düşmesi” verilen toplumsal sorunlara katılma konusunda üçüncü, toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusunda da dördüncü sıradadır. Başta MEB olmak üzere toplumdaki tüm kurumlar ve bireyler gerçek anlamda “öğretmenliğin önemli bir kamu mesleği” olduğu görüşüne göre hareket

etmelidir. Ayrıca MEB öğretmenlik mesleğine zarar verecek uygulamalardan (dışarıdan öğretmenlik mesleğine atama yapılması) gibi geçici çözüm uygulamalarından kaçınılmalıdır.

Öğretmenler üzerindeki veli ve toplum baskısı

Öğretmenin görev yaptığı okulda ve içinde yaşadığı toplumda "*öğretmen olarak*" yerine getirmesi beklenen rolleri vardır. *Okuldaki rollerine* baktığımızda en önemli rolünün "*bilgi yayıcılık*" olduğunu görmekteyiz. Okuldaki diğer rolleri ise "*disiplincilik*", "*yargıçlık*" ve "*sırdaşlık*" tır. İçinde yaşadığı çevrenin *öğretmenden beklediği rollere gelince* hem çevre kalkınmasına katılması (liderlik), hem de sosyolojik olarak yabancı gibi yaşamasının beklenmesi; diğer bireylerden farklı yaşaması ve tarafsız davranması; kendini kamu hizmetine adanması ve toplumun ahlak ölçülerini korumasının beklenmesi gelir. Öğretmenin toplumsal rolleri birbiriyle de çatışabilmektedirler (Bursalıoğlu, 1991; Erdem, 2006) Ayrıca öğretmen okuldaki rollerini yerine getirirken öğrenci velilerinin, toplumdaki rollerini getirirken de toplumun baskısına uğrayabilmektedir. Araştırmanın bulgularında sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin aritmetik ortalamasına göre "*Öğretmen üzerinde toplumsal baskıların olması*" verilen toplumsal sorunlara katılma konusunda sekizinci; toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusunda da altıncı sıradadır. Araştırmanın sonucuna göre sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin aritmetik ortalamasına göre "*Öğrenci velilerinin öğretmene baskı kurmaya çalışması*" verilen toplumsal sorunlara katılma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusunda ondördüncü, toplumsal sorunlarla karşılaşma konusunda da onbeşinci sıradadır. Kitle iletişim araçları da kullanılarak öğretmenin üstlendiği roller konusunda öğrenci velileri ve toplumda yaşayan diğer bireyler aydınlatılarak öğretmen üzerindeki veli ve toplum baskısı en aza indirgenebilir.

Öğretmenin katkı ve çabalarının veli ve toplum tarafından yeterince desteklenmemesi, takdir edilmemesi

Her meslek grubu toplumun ihtiyacı olan bir işi, görevi, hizmeti yapmaktadır. Bu açıdan her meslek grubunun yaptıkları, toplumda yerine getirdiği işlev bakımından toplum

üyeleri tarafından desteklenmeli ve takdir edilmelidir. Özellikle, öğretmenlik mesleğinin toplumun yeniden biçimlendirmesini sağladığından dolayı toplumda ayrı bir yeri ve önemi olması gerekmektedir. Toplumu yeniden biçimlendirmedeki öğretmenin katkı ve çabalarının veli ve toplum tarafından desteklenmesi ve takdir edilmesi, öğretmeni moral ve güdüleme açısından olumlu etkileyecektir. Araştırmanın bulgularında sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin aritmetik ortalamasına göre "*Toplumun öğretmenin topluma katkısını yeterince takdir etmemesi*" verilen toplumsal sorunlara katılma ve toplumsal sorunlarla karşılaşma konusunda dokuzuncu, toplumsal sorunların performansına etkisi konusunda da beşinci sıradadır. Araştırmanın sonucuna göre sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin aritmetik ortalamasına göre "*Toplumun öğretmene mesleğini yapmada yeterince yardım etmemesi*" verilen toplumsal sorunlara katılma ve toplumsal sorunlarla karşılaşma konusunda onuncu, toplumsal sorunların performansına etkisi konusunda da dokuzuncu sıradadır. Araştırmanın sonucuna göre sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin aritmetik ortalamasına göre "*Öğrenci velilerinin öğretmene çabasını yeterince takdir etmemesi*" verilen toplumsal sorunlara katılma, toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusunda onikinci sıradadır. Araştırmanın sonucuna göre sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin aritmetik ortalamasına göre "*Öğrenci velilerinin öğretmene mesleğini yapmada yeterince yardım etmemesi*" verilen toplumsal sorunlara katılma, toplumsal sorunlarla karşılaşma ve toplumsal sorunların performansına etkisi konusunda onüçüncü sıradadır. Öğretmenin katkı ve çabalarının veli ve toplum tarafından daha fazla desteklenmesi ve takdir edilmesi için, veli ve toplum üyelerinin öğretmenin toplumu yeniden biçimlendirmedeki yeri ve önemi konusunda kitle iletişim araçları başta olmak üzere değişik kanallarla aydınlatılması ve bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, Y. (2008) Türk Eğitim Tarihinde Çağdaş Anlamda "Öğretmenin saygınlığı" Kavramına Bir Bakış, *Ankara İl Millî Eğitim Dergisi*, 9 (55), 16-23
- Aydın, C. Meslek seçimi ve öğretmenlik mesleği, internetten 30.01.2007'de <http://www.isguc.org/cuneyt1.htm> adresinden alınmıştır.
- Aydın, R. (2009) Türkiye'de öğretmen sorunları açısından Millî Eğitim Şuralarının değerlendirilmesi (1980-2000), *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42 (2), 199-237
- Bursalıoğlu, Z. (1991) *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. Ankara: PEGEM, No:2
- Celep, C. (2004) Meslek olarak öğretmenlik, (Editör: Cevat Celep) *Meslek olarak öğretmenlik* içinde ss: 23-49, Ankara: Anı Yayıncılık
- Çelikten, M. & Şanal, M. & Yeni, Y. (2005) Öğretmenlik mesleği ve özellikleri, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 (2), 207-237
- EĞİTİM-BİR SEN (2004) Öğretmen Sorunları Araştırması, Ankara
- Erdem, A. R. (2006) Türkiye'nin önemli sorunlarından biri: Yetiştirdiği insan tipi Üniversite ve Toplum [Online Ulusal Dergi], 6 (4), <http://www.universite-toplum.org/text.php?id=292> ve <http://www.universite-toplum.org/pdf/pdf.php?id=292>
- Gedikoğlu, T. (2005) Avrupa Birliği süresinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve çözüm önerileri, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 66-80
- Gündüz, M. (2000) Toplumsal tabakalaşma ölçütlü meslek olarak öğretmenliğin saygınlığı, *Eğitim Araştırmaları*, 1 (1), 44-50
- MEB Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri, İnternetten 30.01.2007'de <http://oyegm.meb.gov.tr/yet/> adresinden alınmıştır.
- _____ (2008) *2009 yılı bütçe raporu*, Ankara: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı
- NTV_MSNBC Öğretmen Sorunları Önermesine Ret, İnternetten 18.12.2008 de <http://www.ntvmsnbc.com/news/467956.asp> adresinden alınmıştır.
- Okçabol, R. (2004) Öğrenci, öğretmen, öğretmen adayı ve öğretim elemanı gözüyle öğretmen yetiştirme, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya, İnternetten 01.08.2010'da <http://www.pegema.net/dosya/dokuman/360.pdf> adresinden alınmıştır.
- Özbek, R. & Kahyaoğlu, M. & Özgen, N. (2007) Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2), 221-232
- Sağlam, M. & Sağlam Çiçek, A. (2005) Öğretmenlik mesleğinin maddi yönüne ilişkin genel bir değerlendirme, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3 (3), 317-328
- Semerci, N. & Demiralp, D. & Koç, S. & Kerimgil, S. (2009) Geçmişte (1942) ve günümüzde (2003) görevbaşlamış sınıf öğretmenlerine göre öğretmenlik, *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33 (1), 37-60
- Tekışık, H. H. (1986) Türkiye'de öğretmenlik mesleği ve sorunları, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 11 (116), 1-9
- Yazıcı, H. (2009) Öğretmenlik mesleği, motivasyon kaynakları ve temel tutumları: Kuramsal bir bakış, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (1), 33-46
- Yılmaz, B. (2005) Öğretmenlik nasıl bir meslektir?, (Editör: Ali Murat Sünbül) Öğretmen Dünyası içinde ss: 7-22, Ankara: Mikro Yayıncılık 24.06.1973 tarihli ve 14573 sayılı resmi gazetede yayınlanan "Millî Eğitim Temel Kanunu"

Summary

Introduction

Teaching is a professional occupation performing the administrative duties of the state concerning education and training. Primary school teachers train their students based on classroom-teaching in 1st 2nd 3rd 4th and 5th years. As a result, primary school teacher is assumed to spend a lot more time with the students they are supposed to train. As in other branches in teaching, primary school teachers do have "social" problems, as well. Among them, the major ones are the prestige of teachers in society, indifferent approach of the political body towards their problems, lack of substantial policies built for teachers, the pressure on teachers caused by students' parents and society lack of social encouragement and appreciation in the society for their performance and contributions. On the other hand, it seems extremely important, while performing the duties they are supposed to, to know what they regard as social problems affecting the performance at most.

Methodology

Methodology was determined, choosing 301 primary school teachers, through "proportional group sampling", who work in state's or private primary schools. Meanwhile, the data in this study was piled through the pool in likert type. The efficiency was checked with Cronbach Alpha and Guttman Split-half techniques and the Alpha inner coefficient of consistency is .97. To analyze the data obtained the application of the scale, descriptive statistics techniques (frequency, per cent, the numeric average, t-test and variance analyze) was utilized.

Findings

Findings clearly refer that "I completely agree" concerning the mentioned social problems. On the other hand, opinions of primary school teachers concerning the meeting frequency with these problems are in form of "mostly". Besides, their opinions about these problems on their performance are in form of "considerable". Here are the findings:

1. According to primary school teachers concerning the agreement with the declared social problems, the first three major ones are "indifferent approach of the government in power", "an indifferent society to problems of teachers" and "erosion of teachers esteem in the society".

2. According to primary school teachers concerning the facing with the declared social problems, the first three major ones are "indifferent approach of the government in power", "an indifferent society to problems of teachers" and "inconsistent policies for teachers"

3. According to primary school teachers concerning the facing with the declared social problems, the first three major ones are "indifferent approach of the government in power", "an indifferent society to problems of teachers" and "inconsistent policies for teachers"

Discussion

According to results of the study, judging from the numeric averages, the term "indifferent approach of the political body towards their problems" ranks the first in the list. It means that problems of teachers, including social ones, scientifically must be deal with by the political body and the results must be put into practice. In addition, according to results of the study, judging from numeric average of the term primary school teachers' opinion of "indifferent approach of society to teachers' problems" facing to social problems and their effect on performance ranks the second. As a result, other institutions and individuals in society are supposed to recognize teacher's problems and MEB, education unions and certain associations should make up virtual collaboration for a substantial solution.